

**Maharashtra State Board of
Secondary & Higher Secondary School, Pune**

Department of History

Subject: History

Std: Eleven

Faculty: Arts

* Syllabus*

Theory Index

Sr. No.	Unit/Topics
१	आद्य शेतकरी
२	भारतातील आद्य नगरे
३	भारतातील ताम्रपाषाणयुगीन गाव-वसाहती
४	वैदिक काळ
५	जनपदे आणि गणराज्ये
६	भारतातील दुसरे नागरिकरण
७	भारत आणि इराण(पर्शिया)
८	मौर्यकालीन भारत
९	मौर्योत्तर काळातील भारत
१०	भारतीय इतिहासातील नवे पर्व
११	दक्षिण भारतातील राजसत्ता
१२	भारत वायव्येकडील देश आणि चीन
१३	भारत, श्रीलंका आणि आग्नेय आशिया
१४	दिल्लीची सुलतानशाही, विजयनगर आणि बहमनी राज्य
१५	मुघलकालीन भारत
१६	स्वराज्य ते साम्राज्य

अभ्यासक्रम

1) आद्य शेतकरी

- 1.1) नद्यांकाठची संस्कृती
- 1.2) शेतीची सुरुवात: कृषी उत्पादन
- 1.3) भारतातील आद्य शेतकरी
- 1.4) स्थिर गाव वसाहती: संघटन आणि व्यवस्थापन
- 1.5) व्यापार आणि दळणवळण
- 1.6) नागरीकरणाची सुरुवात

2) भारतातील आद्य नगरे

- 2.1) हडप्पा संस्कृतीची वैशिष्ट्ये
- 2.2) नगरे आणि गाव-वसाहती यांच्यातील परस्परसंबंध
- 2.3) उत्पादन, व्यापार, व्यवस्थापन आणि शासन व्यवस्था
- 2.4) नगरांचा रूहास

3) भारतातील ताम्रपाषाणयुगीन गाव-वसाहती

- 3.1) भारतातील ताम्रपाषाणयुग
- 3.2) ताम्रपाषाणयुगीन महाराष्ट्र
- 3.3) भारतातील महापाषाणयुग

4) वैदिक काळ

- 4.1) वैदिक संस्कृती: वैदिक वाङ्मय, भाषाशास्त्र आणि पुरातत्त्व
- 4.2) वैदिक वाङ्मय आणि समाजरचना
- 4.3) वैदिक वाङ्मयातून उलगडणारी पूर्व वैदिक काळातील संस्कृती
- 4.4) उत्तर वैदिक काळ

5) जनपदे आणि गणराज्ये

- 5.1) जन आणि जनपदे
- 5.2) जनपद

5.2.1) भौगोलिक सीमांचे आणि स्वायत्ततेची जाणीव

5.2.2) जनपदांचा विस्तार आणि विकास

5.3) गणराज्य

6) भारतातील दुसरे नागरिकरण

6.1) महाजनपदांचा उदय

6.2) अशमक/अस्सक महाजनपद

6.3) दुसरे नागरिकरण

6.4) महाजनपदे आणि त्यांच्या काळातील नगरे

6.5) महाजनपदांमधील राज्यव्यवस्था, श्रेणी व्यवस्था

6.6) तत्त्वज्ञान आणि विविध संप्रदाय

6.7) नवीन धर्म प्रवाह

7) भारत आणि इराण(पर्शिया)

7.1) भारतीय उपखंड आणि इराण

7.2) पर्शियन (अखमोनीय) साम्राज्य आणि ग्रीस यांच्यातील लढाया

7.3) पर्शियन (अखमोनीय) साम्राज्य आणि भारत

7.4) इराणचा राजकीय आणि सांस्कृतिक प्रभाव

7.5) तक्षशिला

7.6) सिकंदराची स्वारी

8) मौर्यकालीन भारत

8.1) मगध साम्राज्याचा उदय

8.2) नंद आणि मौर्य साम्राज्य

8.3) सम्राट अशोक

8.4) राज्यव्यवस्था, व्यापार, साहित्य, कला आणि समाजजीवन

9) मौर्योत्तर काळातील भारत

9.1) शुंग साम्राज्य

9.2) सातवाहन साम्राज्याचा उदय

9.3) राज्यव्यवस्था, साहित्य, कला आणि लोकजीवन

10) भारतीय इतिहासातील नवे पर्व

10.1) मध्य आशियातील भटक्या टोळ्या

10.2) इंडो-ग्रीक, शक, कुशान

10.3) कुशाण साम्राज्य

10.4) गुप्त साम्राज्य

10.5) वर्धन साम्राज्य

10.6) कर्कोटक साम्राज्य

10.7) व्यापार, नाणी, कला, मूर्तीशास्त्र

10.8) भारत-रोम व्यापार (महाराष्ट्रातील व्यापाराची केंद्रे)

11) दक्षिण भारतातील राजसत्ता

11.1) दक्षिण भारतातील महत्त्वाची राज्ये

11.2) राज्यव्यवस्था, व्यापार, समाजजीवन

11.3) साहित्य, कला, स्थापत्य

12) भारत वायव्येकडील देश आणि चीन

12.1) प्राचीन काळातील व्यापारी आणि सांस्कृतिक संबंध

12.2) भारत आणि गांधार (अफगाणिस्तान आणि पाकिस्तान)

12.3) भारत आणि चीन

13) भारत, श्रीलंका आणि आग्नेय आशिया

13.1) भारत आणि श्रीलंका

13.2) भारत आणि आग्नेय आशिया

14) दिल्लीची सुलतानशाही, विजयनगर आणि बहमनी राज्य

- 14.1) भारतातील राजकीय स्थिती
- 14.2) अरब आणि तुर्कांचे आक्रमण
- 14.3) अल्लाउद्दीन खल्जी आणि देवगिरीचे यादव
- 14.4) व्यापार आणि वाणिज्य
- 14.5) शहरीकरण
- 14.6) कला, स्थापत्य, साहित्य, समाजजीवन
- 14.7) विजयनगर साम्राज्य
- 14.8) बहमनी राज्य

15) मुघलकालीन भारत

- 15.1) भारतातील मुघल सत्ता
- 15.2) महसूल व्यवस्थेतील सुधारणा
- 15.3) कला, स्थापत्य, साहित्य
- 15.4) व्यापार, उद्योग, समाजजीवन
- 15.5) मुगल साम्राज्य आणि दख्खन

16) स्वराज्य ते साम्राज्य

- 16.1) संतांची कामगिरी
- 16.2) स्वराज्याची स्थापना आणि विस्तार
- 16.3) मराठ्यांचा स्वातंत्र्यसंग्राम
- 16.4) शिवकालीन राज्यव्यवस्था
- 16.5) शाहू महाराजांची सुटका
- 16.6) पेशवेकाळ
- 16.7) कला, स्थापत्य, साहित्य
- 16.8) व्यापार, उद्योग व समाजजीवन